

BAĞ ALANLARINDA FİTOPLAZMA HASTALIKLARI

Asma dünya üzerinde kültürü yapılan en eski meyve türlerinden birisi olup, anavatanı Anadolu'yu da içine alan ve “Küçük Asya” denilen bölgedir. 2012 TÜİK verilerine göre yurdumuzda 4.622.959 da alanda bağcılık yapılmakta, bu alanlardan da 4.185.126 ton üzüm elde edilmektedir. Antalya ilinde ise 22.055 da alandan 29.054 ton ürün elde edilmekte olup omca başına ortalama verim 2.373 kg'dır.

Asmada da diğer ürünlerde olduğu gibi ürün miktarını sınırlayan çok sayıda etmen bulunmaktadır. Bu etmenlerden biri de fitoplazma hastalıklarıdır. Fitoplazmalar floemde yaşayan, bakterilere benzeyen fakat çok daha küçük ve hücre duvarı olmayan obligat parazitlerdir. Asmalarda hastalığa neden olan önemli fitoplazmalar; **Flavescence dorée** (FD) (Elm yellows grubu) ve **Bois noir** (BN) (Stolbur phytoplasma grubu)'dır. Bağ fitoplazmaları karantina zararlıları olup, halen bitki karantinası yönetmeliğinin EK 2-A “Türkiye’de varlığı bilinmeyen organizmalar” bölümünde yer almaktadır. Fitoplazma hastalıkları karantina yönünden önemli etmenler olmasına rağmen bu güne kadar bu konuda Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı dahilinde fazla çalışma yapılmamıştır.

“Antalya İli Bağ Alanlarında Fitoplazma Hastalıkları ve Olası Vektör Böcek Türlerinin Tespiti İle Alınacak Önlemlerin Belirlenmesi” projesi ile Antalya ili bağ alanlarının fitoplazma hastalıkları yönünden durumları incelenecek, bulaşık omca ve bağlara rastlanması halinde alınması gereken önlemler ortaya konulmaya çalışılacaktır. Ayrıca, olası vektör böcek türlerinin tespit edilmesi ve söz konusu hastalık etmenini bünyesinde bulundurup bulundurmadığının belirlenmesi de proje hedefleri arasında yer almaktadır. Bu amaçla 2013-2016 yılları arasında Temmuz-Ekim aylarında düzenli olarak bağ alanlarında sürvey yapılacaktır. Sürvey çalışmalarında; gelişmede gerileme, yapraklarda aşağı ve içe doğru kıvrılma, meyvelerde kalite ve kantite azalması görülen omcalardan yaprak ve sürgün örnekleri alınacak ve bu omcaların yerleri GPS yardımıyla belirlenecektir. Örnekler moleküler metotlar kullanılarak analiz edilecektir.

Fitoplazmaların karantina etmeni olmaları nedeniyle hastalık tespit edilmesi halinde bulaşık bulunan omca ve bağlarda alınması gereken önlemler ortaya konulmaya çalışılacaktır. Bu kapsamda hastalıkla bulaşık omcaların sökülerek imha edilmesi ve vektörleri ile mücadele edilmesi yönünde görüş sunulacaktır. Ayrıca çalışma sonunda hazırlanan standart test protokolü Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na sunulacaktır.

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) tarafından desteklenen bu proje, Enstitümüz teknik personeli Ziraat Yüksek Mühendisi Nejla ÇELİK, Ziraat Yüksek Mühendisi Bengi TOPKAYA KÜTÜK, Ziraat Yüksek Mühendisi Serap Melike İÇÖZ, Ziraat Yüksek Mühendisi İlyas TEKŞAM, Ziraat Yüksek Mühendisi Selda ÇALIŞKAN, Ziraat Mühendisi Ali ÖZTOP ve Ziraat Yüksek Mühendisi Serkan AYDIN tarafından yürütülmektedir.